

Рецензия

от проф. д-р Лаура Иванова Димитрова

на конкурс за доцент по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство)

СУ „Св. Климент Охридски“

В конкурса по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство), обявен за нуждите на катедра „Изобразително изкуство“ във ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“ участват двама кандидати: гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева и д-р Розалия Георгиева Гигова.

Мая Веселинова Димчева завършва ВИИИ „Николай Павлович“ (понастоящем НХА) през 1987 г., специалност реставрация.

От 1987 до 1991 г. работи в НИПК като реставратор.

През периода 1995-1997 г. завършава курса за педагогическа квалификация в НХА.

От 1990 до 1992 г. работи като преподавател по изобразително изкуство в 163 СОУ в София.

През периода 2006 – 2008 г. завършва магистърската програма по богословие в СУ „Св. Климент Охридски“.

От 1995 до 1998 г. е хоноруван преподавател, от 1998 до 2001 г. – ст. асистент, а от 2001 г. до сега е главен асистент в СУ „Св. Климент Охридски“.

Мая Димчева защитава успешно дисертация на тема „Образователни и възпитателни функции на православното иконописно творчество“ по научна специалност 05.07.03 „Методика на обучението по изобразително изкуство“ и от 2010 г. придобива ОНС „доктор“.

Тя преподава в катедра „Изобразително изкуство“ на СУ по следните дисциплини: Методика на изобразителното изкуство в начално училище с хоспетиране – лекции и упражнения; Методика на изобразителното изкуство в средния курс с хоспетиране – лекции; Методика на изобразителното изкуство в горен курс с хоспетиране – лекции; Преддипломна педагогическа практика – лекции и упражнения.

Направила е 12 научни публикации, от които 5 са в областта на изобразителното изкуство и преподаването на изобразително изкуство, това са: „Педагогически подходи при определяне грамотността и изразителността на детската изобразителна дейност“ –

доклад представен през 2014 г. на научна конференция, по проекта с международно участие „Преподаватели и студенти“, посветена на съвременните тенденции в изкуството и обучението по изкуство във връзка с 30 годишнината от създаването на ФНПП, СУ „св. Климент Охридски“ и 20 годишнината от създаването на специалност „Изобразително изкуство“; „Някои особености на детската изобразителна дейност“ в предучилищната и началната училищна възраст. Годишник на СУ ”Св. Климент Охридски” – ФНПП, т. 106, 2015 г.; „Нетрадиционни педагогически подходи и детската изобразителна дейност – история и съвременни проявления“, Годишник на СУ ”Св. Климент Охридски” – ФНПП, т. 107; „Християнство и традиции. Народни празници и обичаи по българските земи“ – доклад за научна конференция БАРТФ, м. октомври, Сърбия, гр. Ниш, 2014; „Обучението по изобразително изкуство – култура или само рисуване“ – участие в конференция, галерия „Академия“ – НХА, гр. София, 25 март 2015.

Творчеството на Мая Димчева е свързано с изяви в областта на изобразителното изкуство, иконописта, стенописта, дейности в областта на реставрацията и консервацията.

Тя участва в реставрацията на стенописи, дърворезби, икони в Троянски манастир, Рилски манастир, Елешнишки манастир, Черепишки манастир, Илиенски манастир, църквата „Света Параскева“ в гр. Брезник, църквата „Успение Богородично“ в гр. Габрово, църквата „Архангел Михаил“ в гр. Хасково, църквата „Свети Никола“ в гр. Габрово и др.; участва в реставрацията на Софийската синагога; самостоятелно проучва и реставра стенописи и икони от Никола Образописов (Самоковската школа) – в гр. Самоков и в гр. Радомир; изписва стенопис в българския параклис „Св. Св. Кирил и Методий“ в гр. Виена, Австрия и има още много изяви в тази област.

Мая Димчева е участник в десетки групови изложби, автор е на 7 самостоятелни изложби.

В настоящия конкурс за доцент по професионално направление 1. 3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство), гл. ас. д-р Мая Димчева представя хабилитационния труд **„Художествено-естетически, иновационни и възпитателни аспекти на обучението по изобразително изкуство в началното училище“** – монография, издадена от „Пропелер“, София през 2015 г., който е в пряка връзка с методиката на преподаване на изобразително изкуство и се отличава със следните научни приноси в същата област:

изследване на специфични особености на детската изобразителна дейност и характеристиките на възрастовото ѝ развитие;

определяне на ориентири в дидактическото развитие на изобразителната дейност, методите, средствата и подходите при разработването на концепция за реализация на предложената проблематика в учебно-възпитателния процес;

анализ на теории и педагогически системи, които установяват връзката между еволюцията на детската рисунка и историческото развитие на изобразителното изкуство;

проучване и съпоставяне за пръв път на характерни изобразителни елементи на детските рисунки с иконописни произведения;

разработване на примерни план-конспекти съдържащи въпроси с подчертано познавателен, възпитателен и практически (художествено - творчески) характер, които са свързани с народни празници и обичаи в контекста на християнските ценности и традиции;

изследване на извънкласни дейности, свързани с иновационните тенденции в обучението по изобразително изкуство.

В другите, представни от гл. ас. д-р Мая Димчева, монографични трудове **„Християнство и традиции. Изкуство, книжнина, просвета. Народни празници и обичаи по българските земи.“**, издаден от „Булвест“, София през 2014 г. и **„Манастирите в България – светлина от вековете. Иконопис, иконография, народни празници и обичаи“**, издаден от „Пропелер“, София през 2015 г. с определено отношение към методиката на преподаване на изобразително изкуство и с приносно значение в съответната област са представените от Мая Димчева идеи различни теми от областта на православното изкуство и култура, от българското народно творчество, традициите и обичаите по българските земи да послужат като допълнение към общата общообразователна програма по изобразително изкуство, което би допринесло за следното:

осмисляне и разграничаване на народните празници и обичаи от християнските традиции;

разширяване на знанията, свързани с християнските празници, иконографията и символиката в изображенията;

запознаване с многообразието и богатството на декоративните елементи в българското народно творчество, както и използването на голяма част от тях в църковната живопис;

разбиране значението на българското културното наследство за съхранение на националната идентичност.

Розалия Гигова завършва в периода 1996-1999 г. специалност изкуствознание в НХА.

В периода 1998 – 1999 г. завършава курс за педагогическа квалификация в НХА.

Защитава дисертационен труд на тема „Вещта в обредно-празнична ситуация. Символика на вещите в съвременната сватба“ през 2004 г. в Института по етнография и фолклористика, Българска академия на науките и придобива ОНС доктор в научна специалност 05.08.04 Изкуствознание и изобразителни изкуства.

В периода 2004-2005 г. по пост-докторантски изследователски проект пребивава във Виенски университет, Виена, Австрия, Департамент Социална и културна антропология.

От 2006 до 2007 г. е в Университет Хумболт, Берлин, Германия отново по пост-докторантски изследователски проект на тема „Немско-български връзки в изкуството (20-те -30-те години)“, реализиран в Института по история на изкуството.

През 2011 г. по научен проект „Стампа“, е в Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания, Департамент История на съвременното изкуство.

От 2010 до 2012 г. е в Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания, където придобива магистърска степен по История на испанското изкуство в Департамент Съременно изкуство. Дипломната ѝ работа е на тема „Критически анализ на колекцията от съременно испанско изкуство в Националната галерия за чуждестранно изкуство в София“.

От 2000 до 2001 г. Розалия Гигова работи като сътрудник на главния редактор във Фондация Отворено общество, София.

През 2004 г. работи на длъжността старши експерт в Министерство на културата, София, Център за музеи, галерии и изобразителни изкуства.

През периода 2012 – 2013 г. работи като лектор по история на изкуството в Държавния културен център „Волтурно“, Мадрид; в държавния културен център „Алфредо Краус“, Мадрид; в държавния културен център „Хосе Луйс Лопез Васкес“, Мадрид.

Участва в няколко проекта свързани със съвременното изкуство:

в Софийска градска художествена галерия през 2004 г. тя е куратор на изложбата „Художникът Иван Пенков (1897-1957)“;

в периода 2000 – 2001 г. участва в STUDIUM, проект на Отворено общество, София; През 2011 г. участва в научен проект „Стампа“, Университет Комплутенсе, Мадрид, Испания, Департамент История на съвременното изкуство;

в периода 2003 – 2004 г. – в Научно-изследователски проект, поръчан от Европейската комисия – Study No. 2003-4879.

Розалия Гигова е направила 3 проучвания в областта на етнографията, участвала е в 5 научни конференции, където е представила доклади свързани с изобразителното изкуство, дизайна и етнографията.

Има множество публикации в специализирани научни издания, като публикациите ѝ са в областта на изкуствознанието и етнографията.

Представеният от д-р Розалия Гигова за участие в настоящия конкурс за доцент по професионално направление 1. 3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство), хабилитационен труд, включва книгата „Художникът Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество“, и статиите „Художникът Иван Пенков и „Родно изкуство” – живописно творчество от втората половина на 20-те години на ХХ в.“ Паметници, реставрация, музеи, София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2004, кн.2, с.42-50; „Обединените цехове за мозайка и стъклопис „Пул & Вагнер, Готфрид

Хайнерсдорф“ в Берлин и творчеството на художника Иван Пенков. Изкуство и контекст.“ София: Институт за изследване на изкуството, БАН, 2008, с.61-82; **„Обединените цехове за мозайка и стъклопис „Пул & Вагнер“ в Берлин и монументалната украса на представителни обществени сгради и частни домове в България през 30-те години на XX век, изпълнена по проекти на художниците Иван Пенков и Дечко Узунов“.** Паметници, реставрация, музеи. София: Издателство “Arch&Art”, Министерството на културата, 2012, Vo 3-6, 64-79; **„Contemporary Research on the White Cloth as a Ritual Item in the Bulgarian Wedding: Anthropological Approach, Folklore, Electronic Journal of Folklore, FB and Media Group of Estonian Literary Museum, Estonian Folklore Institute“**, 2014, 59; **„Anthropological Interpretation of the Meaning of Ritual Objects in the Contemporary Urban Wedding in Bulgaria“**, Journal of Ethnology and Folkloristics, University of Tartu, the Estonian National Museum and the Estonian Literary Museum, 2013, Vol7, No 1, 83-104; **„Иван Пенков в Германия (1922/1923). Мюнхенската художествена академия, проф. Адолф Хенгелер, проф. Макс Маирсхофер и тяхното значение за формирането на творческия почерк на художника“**, Електронно списание LiterNet 07.12.2015, № 12 (193); **„Художникът Иван Пенков (1897-1957): първи стъпки в изкуството (1913-1922)“**, Електронно списание LiterNet 7.11.2015, № 11 (192); **Теренно етнографско проучване – венчална дреха, село Осеново, Варненско, Литературен свят. брой 78 ноември 2015; Теренно етнографско проучване – Лазарки, село Преславен, Старозагорско, Литературен свят 79 декември 2015; Las colecciones de Im Obersteg y Rudolf Staechelin. Dos reconocidas colecciones suizas representadas en el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (Madrid) y en el Phillips Collection (Washington), Mito, revista cultural, Granada, 2015, 25.**

И книгата, и статиите на д-р Розалия Гилова определено имат приносно значение в областите изкуствознание, етнография и културна антропология, но за съжаление тези приноси не са свързани с методиката на преподаване на изобразително изкуство.

Съгласно условията и реда за заемане на академична длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ (чл. 105 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“) и съобразно представените от кандидатите в конкурса документи и материали се налагат следните изводи:

1. И двамата участници в конкурса са придобили ОНС доктор.

Гл. ас. д-р Мая Димчева придобива ОНС доктор през 2010 г., като защитава дисертационен труд на тема „Образователни и възпитателни функции на православното иконописно творчество“ в научна специалност 05.07.03 „Методика на обучението по изобразително изкуство“.

Д-р Розалия Гилова защитава дисертационен труд през 2004 г. на тема „Вещта в обредно-празнична ситуация. Символика на вещите в съвременната сватба“ в научна специалност 05.08.04 Изкуствознание и изобразителни изкуства.

2. Гл. ас. д-р Мая Димчева заема от 2001 г. до настоящия момент последователно академичните длъжности ст. асистент и гл. асистент в катедра „Изобразително изкуство“ на СУ, ФНПП, с което изпълнява изискванията на закона и правилника за неговото приложение в СУ. Тя преподава по дисциплините: Методика на изобразителното изкуство в начално училище с хоспетиране – лекции и упражнения; Методика на изобразителното изкуство в средния курс с хоспетиране – лекции; Методика на изобразителното изкуство в горен курс с хоспетиране – лекции; Преддипломна педагогическа практика – лекции и упражнения, като тези дисциплини са в областта на настоящия конкурс. Упражнява художествено-творческа дейност в областта на конкурса: участва в художествени изложби в България и в международни изложби, представя 7 самостоятелни изложби. Има научни публикации в областта на изобразителното изкуство и методиката на преподаване на изобразително изкуство в специализирани научни издания.

Д-р Розалия Гилова не е заемала академичната длъжност асистент или главен асистент, не е била щатен или хоноруван преподавател в СУ или други висши учебни заведения. Не е упражнявала художественотворческа дейност в областта на конкурса. Нейните изяви и постижения са в областта на изкуствознанието, етнографията, културната антропология. Направените от нея научни публикации са също в областите изкуствознание, етнография, културна антропология

3. Представеният от гл. ас. д-р Мая Димчева хабилитационен труд има пряка връзка с методиката на преподаване на изобразително изкуство и съществени научни приноси в областта на методиката на преподаване на изобразително изкуство.

Представеният от д-р Розалия Гигова хабилитационен труд няма връзка с методиката на преподаване на изобразително изкуство и е с приносно значение в областите изкуствознание, културна антропология, етнография.

Въз основа на всичко по-горе казано в настоящата рецензия смятам, че:

кандидатурата на гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева и представеният от нея хабилитационен труд са в пълно съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски” и отговарят на условията и реда за заемане на академична длъжност „доцент“ (чл. 105 от същия правилник) в професионално направление 1. 3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство);

кандидатурата на д-р Розалия Георгиева Гигова и представеният от нея хабилитационен труд не отговарят в основната си част на условията и реда за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 1. 3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство) съгласно ЗРАСРБ и изискванията по чл. 105 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”.

Основавайки се на тези изводи, убедено предлагам гл. ас. д-р Мая Веселинова Димчева да бъде избрана на академичната длъжност доцент по професионално направление 1. 3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство).

24.03.2016 г.

Проф. д-р Лаура Димитрова